EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 06 19
COM(2024) 622 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Portugalijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 622 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Portugalijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97[1], ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241[3], kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. ES finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė padeda užtikrinti ekonomikos bei socialinį atsigavimą ir įgyvendinti tvarias reformas ir investicijas, kuriomis siekiama visų pirma skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą ES ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

---

1 OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 OL L 306, 2011 11 23, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

3 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

(2) 2023 m. vasario 27 d. priimtu reglamentu „REPowerEU“[4] siekiama laipsniškai panaikinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padėtų užtikrinti ES energetinį saugumą ir diversifikuoti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Portugalija į nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(3) siekdama padėti priimti politikos sprendimus ir sudaryti pagrindines augimo didinimo sąlygas, 2023 m. kovo 16 d. Komisija paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“[5]. Komunikate išdėstomi devyni vienas kitą stiprinantys konkurencingumo veiksniai. Tarp šių veiksnių, kaip svarbiausi reformų ir investicijų politikos, kuria siekiama įveikti dabartinius produktyvumo iššūkius ir didinti ilgalaikį ES ir jos valstybių narių konkurencingumą, prioritetai, iškyla prieiga prie privataus kapitalo, moksliniai tyrimai ir inovacijos, švietimas ir įgūdžiai ir bendroji rinka. Paskelbusi šį komunikatą, 2024 m. vasario 14 d. Komisija pateikė metinę bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaitą[6]. Ataskaitoje išsamiai aptariami bendrosios rinkos konkurenciniai pranašumai ir jai kylantys iššūkiai ir analizuojami per metus įvykę pokyčiai, suskirstyti pagal nustatytus devynis konkurencingumo veiksnius;

(4) 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija priėmė 2024 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą[7], kuria pradedamas Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro 2024 m. ciklas. 2024 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino apžvalgoje, grindžiamoje keturiais konkurencingo tvarumo aspektais, išdėstytus prioritetus. 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2024 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Portugalija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija priėmė nuomonę dėl Portugalijos 2024 m. biudžeto plano projekto. Be to, Komisija priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos (ją Taryba priėmė 2024 m. balandžio 12 d.) ir Pasiūlymą dėl 2024 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas (ją Taryba priėmė 2024 m. kovo 11 d.);

(5) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo naujoji ES ekonomikos valdymo sistema. Sistema apima naują Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97. Be to, ji apima iš dalies pakeistą Reglamentą (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo ir iš dalies pakeistą Direktyvą 2011/85/ES dėl valstybių narių biudžeto

---

4 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

5 COM(2023) 168 *final*.

6 COM(2024) 77 *final*.

7 COM(2023) 901 *final*.

sistemų[8]. Naujosios sistemos tikslai – valstybės skolos tvarumo ir tvaraus bei integracinio augimo užtikrinimas vykdant laipsnišką fiskalinį konsolidavimą ir reformas bei investicijas. Ja valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę ir daugiau dėmesio skiriama vidutinės trukmės laikotarpiui ir veiksmingesniam bei nuoseklesniam vykdymo užtikrinimui. Kiekviena valstybė narė turėtų pateikti Tarybai ir Komisijai nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane išdėstomi valstybės narės fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai ir jis apima 4 arba 5 metų planavimo laikotarpį, priklausomai nuo įprastos nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane nustatytas grynųjų išlaidų[9] planas turėtų atitikti Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus bendroji skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama vėliausiai iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, mažesnė nei 60 % BVP, ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas iki žemesnio už 3 % BVP pamatinę vertę lygio ir (arba) toks išliktų. Koregavimo laikotarpis gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejiems metams, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus. Siekdama padėti tuos planus parengti, 2024 m. [birželio 21 d.] Komisija ketina valstybėms narėms pateikti planų ir vėlesnių metinių pažangos ataskaitų, kurias jos turės pateikti, turinio gaires ir pagal Reglamento (ES) 2024/1263 5 straipsnį išsiųs joms technines fiskalinio koregavimo gaires (jei taikoma, orientacines trajektorijas ir techninę informaciją). Valstybės narės nacionalinius vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus turėtų pateikti iki 2024 m. rugsėjo 20 d., nebent valstybė narė ir Komisija susitaria pratęsti terminą pagrįstos trukmės laikotarpiu. Valstybės narės turėtų užtikrinti nacionalinių parlamentų dalyvavimą ir konsultacijas su nepriklausomomis fiskalinėmis institucijomis, socialiniais partneriais ir atitinkamais kitais nacionaliniais suinteresuotaisiais subjektais;

(6) 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau kinta atsižvelgiant į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jie padeda veiksmingai spręsti visus per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. 2019, 2020, 2022 ir 2023 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

---

[8] 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/1264, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L, 2024/1264, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ir 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1265, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L, 2024/1265, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[9] Grynosios išlaidos, apibrėžtos 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamento (ES) 2024/1263 (OL L, 2024/1263, 2024 4 30), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj) 2 straipsnyje. Grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus i) palūkanų išlaidas, ii) diskrecines pajamų priemones, iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

(7) 2021 m. balandžio 22 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Portugalija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Portugalijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo[10], kuris 2023 m. spalio 17 d. iš dalies pakeistas vadovaujantis Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 2 dalimi, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ir įtrauktas skyrius „REPowerEU“[11]. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimto sprendimo, kad Portugalija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(8) 2024 m. balandžio 30 d. Portugalija pateikė 2024 m. nacionalinę reformų programą, o pagal Reglamento (EB) 1466/97 4 straipsnio 1 dalį – 2024 m. stabilumo programą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2024 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Portugalijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(9) 2024 m. birželio 19 d. Komisija paskelbė 2024 m. Portugalijos ataskaitą[12]. Joje įvertinta pažanga, Portugalijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2023 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Portugalijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat JT darnaus vystymosi tikslų;

(10) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Portugalijos apžvalgą. 2024 m. balandžio mėn. paskelbtos pagrindinės Komisijos tarnybų to reglamento tikslais atlikto Portugalijos makroekonominio pažeidžiamumo vertinimo[13] išvados. 2024 m. birželio 19 d. Komisija padarė išvadą, kad Portugalijoje nebėra makroekonominio disbalanso. Visų pirma, Portugalija padarė didelę pažangą mažindama su didele privačiojo sektoriaus, valdžios sektoriaus ir išorės skola susijusį pažeidžiamumą ir numatoma, kad jis toliau mažės. Tendencijai laikinai nutrūkus dėl COVID-19 pandemijos krizės, privačiojo sektoriaus ir valdžios sektoriaus skolos rodikliai vėl ėmė mažėti. Nuo 2021 m. jie gerokai sumažėjo dėl spartaus BVP augimo ir, valdžios sektoriaus skolos atveju, dėl pastaruoju metu susidariusio biudžeto pertekliaus. Aiškiai neigiama grynoji tarptautinių investicijų pozicija žymiai pagerėjo, prie to prisidėjo spartus ekonomikos augimas ir einamosios sąskaitos perteklius, o atsižvelgiant į didelę priemonių, kurioms nebūdinga įsipareigojimų neįvykdymo

---

10 2021 m. liepos 13 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Portugalijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 10149/21; 10149/21 ADD 1; ST 10149/21 ADD 1 REV 1).

11 2023 m. spalio 17 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2021 m. liepos 13 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Portugalijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 13351/2023).

12 COM(2024) 622 *final*.

13 COM(2024) 105 *final*.

rizika, dalį, jos struktūra tebėra palanki. Nors privačiojo sektoriaus ir valdžios sektoriaus įsiskolinimas ir grynoji tarptautinių investicijų pozicija tebėra dideli, numatoma, kad ateityje jie toliau mažės, nepaisant to, kad nominaliojo BVP augimas prie to prisidės mažiau. Praėjusiais metais einamoji sąskaita tapo perteklinė ir prognozuojama, kad šiais ir kitais metais ji išliks teigiama, o fiskalinis perteklius jau pasiektas. Palūkanų normų padidėjimas darė tam tikrą spaudimą įsiskolinusiems namų ūkiams ir būsto kainos kelerius metus sparčiai augo. Neveiksnių paskolų lygis toliau mažėjo, nors jau ir taip buvo nedidelis. Padaryta tvari politikos pažanga siekiant šalinti nustatytą pažeidžiamumą ir ja grindžiami matomi rezultatai. Tikimasi, kad vykdomas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas ir toliau turės teigiamą poveikį augimo potencialui, prisidės prie Portugalijos išorės tvarumo ir padės užtikrinti fiskalinį tvarumą;

(11) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis[14], Portugalijos valdžios sektoriaus balansas padidėjo nuo 0,3 % BVP deficito 2022 m. iki 1,2 % pertekliaus 2023 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 112,4 % BVP 2022 m. pabaigoje iki 99,1 % 2023 m. pabaigoje;

(12) 2022 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo[15] Portugalijai 2023 m. užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimą, kad jis neviršytų vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimo[16], atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Be to, Portugalijai rekomenduota būti pasirengusiai einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Portugalijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Remiantis Komisijos skaičiavimais, 2023 m. fiskalinė politika[17] buvo stabdomoji (jos kryptis – 1,1 % BVP) atsižvelgiant į aukštą infliaciją. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. buvo stabdomasis ir sudarė 0,9 % BVP – tai atitiko Tarybos rekomendaciją. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų stabdomąjį poveikį daugiausia lėmė (1,1 procentinio punkto BVP) sumažėjusios neatidėliotinų (tikslinių ir netikslinių) paramos priemonių, taikytų namų ūkiams ir įmonėms reaguojant į energijos kainų šuolius, išlaidos. Pagrindiniai nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo veiksniai buvo viešojo sektoriaus darbo užmokestis ir pensijos. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų

[14] Eurostato euro rodikliai, 2024 04 22.

[15] 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl Portugalijos 2022 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Portugalijos stabilumo programos (OL C 334, 2022 9 1, p. 181).

[16] Pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, remiantis 10 metų realiu potencialaus augimo vidurkiu ir 2023 m. BVP defliatoriumi, numatoma, kad 2023 m. Portugalijos vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimas nominaliąja verte bus 9,1 %.

[17] Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinio laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones (ir neįskaitant su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių), bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų ES fondų, pokyčio skirtumas.

ES fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarė 1,3 % BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos 2023 m. sudarė 2,0 % BVP, t. y. 0,1 procentinio punkto daugiau negu 2022 m. Portugalija finansavo papildomas investicijas pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis. Šalis finansavo viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, pvz., mokinių ir mokytojų aprūpinimą kompiuteriais, naujus visai netaršius autobusus, viešų elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimą, didelio energijos vartojimo efektyvumo būstų statybos pradžią ir naujas žaliųjų inovacijų programas; šios priemonės finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis;

(13) pagrindines 2024 m. stabilumo programos projekcijas galima apibendrinti, kaip išdėstyta toliau. Makroekonominiame scenarijuje, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, numatoma, kad realusis BVP augs 1,5 % 2024 m. ir 1,9 % 2025 m., o infliacija pagal SVKI bus 2,5 % 2024 m. ir 2,1 % 2025 m. Numatoma, kad valdžios sektoriaus perteklius sumažės iki 0,3 % BVP (tiek 2024, tiek 2025 m.), o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės iki 95,7 % iki 2024 m. pabaigos ir 91,4 % iki 2025 m. pabaigos. Numatoma, kad po 2025 m. valdžios sektoriaus perteklius sumažės iki 0,1 % BVP 2026 m. ir palaipsniui padidės iki 0,4 % BVP 2028 m. Taigi planuojama, kad valdžios sektoriaus balansas programos laikotarpiu išliks mažesnis negu 3 % BVP deficito pamatinė vertė. Numatoma, kad po 2025 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP savo ruožtu mažės iki 87,2 % 2026 m. ir dar labiau sumažėjęs sieks 79,8 % 2028 m.;

(14) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP išaugs 1,7 % 2024 m. ir 1,9 % 2025 m., o infliacija pagal SVKI bus 2,3 % 2024 m. ir 1,9 % 2025 m.;

(15) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus perteklius sudarys 0,4 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2024 m. pabaigos turėtų sumažėti iki 95,6 %. Pertekliaus sumažėjimas 2024 m. daugiausia atspindi 2024 m. valstybės biudžete nustatytas fiskalines priemones, pavyzdžiui, gyventojų pajamų mokesčio reformą, bendrą pensijų padidinimą ir visuotinį viešojo sektoriaus darbo užmokesčio atnaujinimą. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika bus skatinamoji ir jos kryptis sudarys 1,8 % BVP;

(16) pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2024 m. bus finansuojamos išlaidos, sudarančios 1,3 % BVP, palyginti su 0,6 % BVP 2023 m. Išlaidas dengiant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis atsiras galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Portugalijos valdžios sektoriaus balansui ir skolai. Pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės paskolomis 2024 m. bus remiamos išlaidos, sudarančios 0,1 % BVP, palyginti su mažiau kaip 0,1 % BVP 2023 m.;

(17) 2023 m. liepos 14 d. Taryba rekomendavo[18] Portugalijai užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma riboti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių

[18] 2023 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija dėl Portugalijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Portugalijos stabilumo programos, OL C 312, 2023 9 1, p. 206.

išlaidų[19] nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 1,8 %, nebent didesnė grynųjų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių išlaidų augimo orientacinė vertė būtų vertinama kaip suderinama su tuo, kad Portugalija pasiektų vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą (−0,5 % BVP), *inter alia*, jei palūkanų išlaidos būtų žemesnės, nei tuo metu numatė Komisija. Valstybės narės paragintos, vykdant 2023 m. biudžetus ir rengiant 2024 m. biudžeto planų projektus, atsižvelgti į tai, kad Komisija, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad Portugalijos struktūrinis balansas 2024 m. bus 0,0 % BVP (palyginti su 0,9 % 2023 m.), taigi viršys šalies vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą. Todėl vertinama, kad Portugalija atitinka Tarybos rekomendaciją;

(18) be to, Taryba rekomendavo Portugalijai imtis veiksmų kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, o su tuo susijusias sutaupytas lėšas panaudoti valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Taryba papildomai nurodė, kad jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas, Portugalija turėtų užtikrinti, kad jomis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad grynosios biudžeto išlaidos[20] neatidėliotinoms energijos paramos priemonėms 2023 m. sudarys 0,9 % BVP, ir numatyta, kad 2024 m. jos sudarys 0,6 %, o 2025 m. – 0,5 % BVP. Visų pirma daroma prielaida, kad 2024 ir 2025 m. liks galioti bendras degalų mokesčio sumažinimas ir anglies dioksido dedamosios degalų mokestyje įšaldymas. Neatidėliotinų energijos paramos priemonių nenumatoma kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti. Kyla rizika, kad tai neatitiks Tarybos rekomendacijos. Apskaičiuota, kad biudžeto išlaidos neatidėliotinoms energijos paramos priemonėms, kuriomis siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, sudarys mažiau nei 0,1 % BVP 2024 m. (0,3 % 2023 m.), o iš jų mažiau nei 0,1 % BVP (0,1 % 2023 m.) vertės priemonėmis išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą;

(19) be to, Taryba taip pat rekomendavo, kad Portugalija išlaikytų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrintų veiksmingą dotacijų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekdama skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. nacionalinėmis lėšomis finansuojamos viešosios investicijos išaugs iki 2,3 % BVP nuo 2,0 % 2023 m. Tai atitinka Tarybos rekomendaciją. Iš ES fondų gautomis pajamomis, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijas, finansuojamos viešosios išlaidos 2024 m. savo ruožtu turėtų padidėti iki 1,7 % BVP nuo 1,3 % BVP 2023 m.;

(20) remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones ir darant nesikeičiančios politikos prielaidą, Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus perteklius sudarys 0,5 % BVP.

---

[19] Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus i) diskrecines pajamų priemones, ii) palūkanų išlaidas, iii) ciklines nedarbo išlaidas ir iv) vienkartines ir kitas laikinąsias priemones.

[20] Šis skaičius rodo metines biudžeto išlaidas toms priemonėms, įskaitant pajamas ir išlaidas, taip pat atitinkamais atvejais atmetus pajamas iš mokesčių, taikomų nenumatytam energijos tiekėjų pelnui.

Pertekliaus padidėjimas 2025 m. daugiausia atspindi tais metais prognozuojamą ekonomikos atsigavimą po 2024 m. prognozuoto sulėtėjimo. Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos turėtų sumažėti iki 91,5 %;

(21) Portugalijos mokesčių sistemą reikia dar labiau paprastinti. Įmonių pelno mokesčio sistema kartu su valstybės ir savivaldybių papildomais mokesčiais yra papildoma našta tiek mokesčių administratoriui, tiek įmonėms. Ją apsunkina ilgalaikis uždavinys, susijęs su sudėtingais reglamentavimo reikalavimais ir gaišiu bendravimu su viešojo administravimo institucijomis, ir tai daro didelį poveikį verslo aplinkai. Nesumokėta mokesčio nepriemoka išlieka didelė (2021 m. pabaigoje ji sudarė 45,6 % visų pajamų) ir gerokai viršija ES vidurkį. Administracinės mokesčių surinkimo išlaidos yra didelės ir pastaraisiais metais toliau didėjo (maždaug 4 % 2018–2021 m.). Be to, mokesčių administratoriaus darbuotojai sparčiai senėja – per ateinantį dešimtmetį daugiau kaip pusė darbuotojų išeis į pensiją, o įdarbinami vos keli. Išsprendus šiuos uždavinius Portugalijoje pagerėtų verslo aplinka ir būtų didinamas konkurencingumas;

(22) numatoma, kad Portugalijos darbingo amžiaus gyventojų skaičius vidutinės trukmės laikotarpiu sumažės maždaug 1 mln., daugiausia dėl sumažėjusios grynosios migracijos ir žemo gimstamumo lygio. Pailgėjus tikėtinai gyvenimo trukmei, vyresnio amžiaus žmonių ir asmenų, kurie finansuoja Portugalijos valstybinę pensijų sistemą, santykis turėtų gerokai padidėti. Nors 2022 m. įmokas sistemai mokėjo beveik trys darbingo amžiaus asmenys vienam pensininkui, iki 2050 m. jų bus mažiau nei pusantro. Šie demografiniai pokyčiai daro spaudimą pensijų sistemos tvarumui. Pensijų išlaidos jau sudaro 28 % visų valdžios sektoriaus išlaidų ir ateinančiais dešimtmečiais toliau didės. Remiantis Komisijos ir Portugalijos valdžios institucijų skaičiavimais[21], numatoma, kad 2046 m. pensijų išlaidos pasieks aukščiausią tašką – 15,2 % BVP, t. y. 2,9 procentinio punkto daugiau nei 2022 m. lygis, o pensijų išlaidų santykis su BVP bus vienas didžiausių ES. Pastaraisiais metais Portugalija įgyvendino reformas, kad pagerintų savo pensijų sistemos tvarumą indeksuodama teisės aktais nustatytą pensinį amžių pagal tikėtiną gyvenimo trukmę, tačiau tokios priemonės kaip ankstyvo išėjimo į pensiją sistemos didina spaudimą pensijų sistemos tvarumui. Savarankiškai dirbančių asmenų mokamų socialinių įmokų norma vidutiniškai yra mažesnė nei samdomųjų darbuotojų. Be to, skirtingų kategorijų darbuotojams taikomos specialios įmokų normos. Dėl šių veiksnių toliau mažėja galimi pensijų sistemos pajamų šaltiniai;

(23) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Jos turėtų padėti veiksmingai spręsti visus atitinkamose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Portugalijos ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį trumpą laikotarpį labai svarbu plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, veiksmingą įgyvendinimą vykdyti sparčiai. Siekiant iki 2026 m. rugpjūčio mėn. įvykdyti plano įsipareigojimus, labai svarbu, kad Portugalija tęstų reformų, įskaitant pirmiausia mokesčių reformą, ir investicijų įgyvendinimą spręsdama kylančias vėlavimo problemas. Nors Portugalija imasi tam tikrų priemonių administracinių gebėjimų trūkumui mažinti, vis dar kyla problemų, susijusių su viešųjų pirkimų taisyklėmis ir ilgomis leidimų išdavimo procedūromis, kurios visų

[21] Europos Komisija, 2024 m. ataskaita dėl senėjimo. Ekonomikos ir biudžeto prognozės ES valstybėms narėms (2022–2070 m.), Institucinis dokumentas Nr. 279, 2024 m. balandžio mėn.

pirma daro poveikį dideliems investiciniams projektams. Kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(24) per sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, pagal Reglamento (ES) 2021/1060 18 straipsnį, Portugalija iki 2025 m. kovo mėn. turi peržiūrėti kiekvieną programą, atsižvelgdama į, be kita ko, 2024 m. priimtose šaliai skirtose rekomendacijose ir nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane nustatytus uždavinius. Ši peržiūra yra ES finansavimo, įtraukto į kiekvieną programą, galutinio paskyrimo pagrindas. Nors Portugalija padarė pažangą įgyvendindama sanglaudos politiką ir Europos socialinių teisių ramstį, vis dar lieka spręstinų uždavinių. Vis dar esama skirtumų tarp žemyninės dalies pakrančių ir vidaus teritorijų, tarp žemyninės dalies ir atokiausių regionų, taip pat tarp didmiesčių ir mažų miestų bei miestelių. Labai svarbu sparčiau įgyvendinti sanglaudos politikos programas ir stiprinti administracinius gebėjimus, visų pirma nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis. Programose sutarti prioritetai tebėra aktualūs. Be administracinių gebėjimų priemonių, svarbu skubiai įgyvendinti investicijas į taikomuosius mokslinius tyrimus pažangiosios specializacijos strategijose nurodytose srityse, žinių perdavimą ir mokslinių tyrimų ir plėtros (MTP) rezultatų valorizaciją, taip pat investicijas į mažųjų ir vidutinių įmonių inovacinius pajėgumus, žaliąją pertvarką ir konkurencingumą. Vienas iš prioritetų vis dar yra gerinti nuotekų surinkimą ir valymą, pakartotinį vandens naudojimą ir prieigą prie vandens, visų pirma atokiose vietovėse ir atokiausiuose regionuose, mažinti nuotėkius tinkluose, taip pat skatinti kurti žiedinę ekonomiką, didinti energijos vartojimo efektyvumą ir naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją pagal nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą. Investicijos į švietimą ir mokymą, kvalifikacijos ir įgūdžių, kurių reikia darbo rinkai, tobulinimą ir tikslinę aktyvią darbo rinkos politiką, ypač skirtą jaunimui, tebėra labai svarbios. Tebėra svarbu užtikrinti vienodas galimybes gauti išsilavinimą, sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas, visų pirma palankių sąlygų neturinčioms grupėms, ir spręsti energijos nepritekliaus problemą. Atliekant sanglaudos politikos programų laikotarpio vidurio peržiūrą vertėtų daugiau dėmesio skirti poreikiams su klimato kaita susijusios rizikos prevencijos ir pasirengimo jai srityje. Portugalija taip pat galėtų naudotis Europos strateginių technologijų platformos iniciatyva pramonės pertvarkai remti, visų pirma daug dėmesio skirdama pažangiai ir efektyviai išteklius naudojančiai gamybai, tvariam transportui, biomedicinai ir biotechnologijoms bei nulinio balanso technologijoms, kartu investuodama į įgūdžius ir kvalifikacijas, kad šiuose sektoriuose būtų patenkinta darbo jėgos paklausa;

(25) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais ES fondais, Portugalijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su vandentvarka, tinklo infrastruktūra ir kaupimo pajėgumais;

(26) Portugalija, ypač jos pietiniai regionai, labai kenčia nuo gamtinių pavojų, tokių kaip sausros, gaisrai ir potvyniai, kurie dažnesni ir intensyvesni dėl klimato kaitos. Sumažėjęs metinis kritulių kiekis, vandens trūkumas ir didėjantis laikinis kintamumas daro poveikį upių srautams, vandeningojo sluoksnio atsikūrimui bei potvynių rizikai ir tai savo ruožtu veikia daugelį ekonomikos sektorių, pavyzdžiui, žemės ūkio, geriamojo vandens gamybos ir energetikos, įskaitant hidroenergijos gamybą, o kartu ir viešųjų finansų tvarumą. Portugalija padidino savo gebėjimą prisitaikyti prie klimato

kaitos (2021 m. Klimato įstatymas), be kita ko, parengė sektorinius prisitaikymo prie klimato kaitos planus. Be to, Portugalija baigia rengti nacionalines prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmų iki 2100 m. gaires. Vis dėlto būtų svarbu labiau įtraukti prisitaikymo prie klimato kaitos aspektą į vandentvarkos politiką. Patobulinusi integruotos ir tvarios vandentvarkos strategiją, Portugalija padėtų užtikrinti, kad svarbiausi sektoriai vis dar turėtų prieigą prie vandens, kartu užtikrindama, kad ekologinėms funkcijoms, visų pirma jautrioms ir didelės biologinės įvairovės ekosistemoms, pavyzdžiui, šlapynėms, užtektų geros kokybės vandens. Be to, vandens sektoriaus valdymo struktūros supaprastinimas padėtų užtikrinti veiksmingą koordinavimą nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis. Siekiant pagerinti vandentvarką, reikia papildomų investicijų, pavyzdžiui, į nuotekų surinkimą ir valymą, nuotėkių tinkluose mažinimą, bendrą vandens tiekimą ir geresnę (vandens kiekio ir kokybės) stebėseną. Ypatingą dėmesį reikėtų skirti kraštovaizdžio natūralios sugeriamosios funkcijos atkūrimui, gruntinio vandens gavybos mažinimui, šlapynių ir upių, įskaitant salpas, atkūrimui ir kitų gamtos procesais pagrįstų sprendimų diegimui. Be to, Portugalija galėtų pasinaudoti pakartotinio vandens naudojimo galimybėmis;

(27) 2023 m. Portugalija iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, paremtų hidroenergija ir stipriais vėjais, pagamino 72 % elektros energijos – tai naujas rekordas. Reikšmingas atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalies padidėjimas turėjo įtakos dideliam elektros energijos kainų mažėjimui – jos nukrito žemiau prieškrizinio lygio. Kad būtų pasiektas užsibrėžtas patikslintas nacionalinis indėlis siekiant 2030 m. ES atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslo ir tikslas, kad iki 2030 m. bent 85 % bendro suvartojamos elektros energijos kiekio sudarytų atsinaujinančiųjų išteklių energija, kaip nurodyta nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane, reikia tolesnės pažangos didinant Portugalijos konkurencingumą ir skatinant jos pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, be kita ko, elektrifikuojant. Nors siekiant paspartinti leidimų išdavimo atsinaujinančiosios energetikos projektams procesą buvo imtasi teisėkūros priemonių, Portugalija, priimdama vis didesnę atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį į tinklą. susiduria su galimais trumpalaikiais tinklo pajėgumo iššūkiais. Perdavimo ir skirstomųjų tinklų planų peržiūra padėtų paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą, laikantis nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose nustatytų įsipareigojimų ir įsipareigojimų dėl jungčių su Ispanija ir Prancūzija. Be to, atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams trukdė logistikos problemos, komponentų trūkumas ir mažesnis pelningumas, todėl juos, visų pirma saulės energijos aukcionus, įgyvendinti vėluojama. Labai svarbu supaprastinti prijungimo procedūras, padidinti prijungimo prie tinklo skaidrumą ir numatyti aiškų ilgalaikį aukcionų planavimą. Didėjant elektros energijos tinklų paklausai, Portugalijai būtų naudinga papildomai investuoti į savo elektros tinklus, be kita ko, į esamų elektros linijų modernizavimą ir sistemos lankstumo skatinimą taikant tokius sprendimus kaip kaupimas, išmaniųjų skaitiklių diegimas, paskatos vartoti ne piko valandomis ir paklausos atsako mechanizmai;

(28) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2024 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Portugalijai skirtos 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijos padeda įgyvendinti pirmą, antrą, trečią ir ketvirtą euro zonai skirtas rekomendacijas,

REKOMENDUOJA Portugalijai 2024 ir 2025 m. imtis šių veiksmų:

1. Laiku pateikti vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Laikantis reformuoto Stabilumo ir augimo pakto reikalavimų, grynųjų išlaidų[22] augimą 2025 m. apriboti iki tokio tempo, kuris padėtų vidutinės trukmės laikotarpiu valdžios sektoriaus skolą pradėti patikimai mažinti ir laikytis Sutartyje nustatytos 3 % BVP deficito pamatinės vertės. Iki 2024–2025 m. šildymo sezono laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones. Didinti mokesčių sistemos veiksmingumą, visų pirma didinant jos administravimo efektyvumą ir mažinant susijusią administracinę naštą. Imtis priemonių vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam pensijų sistemos tvarumui užtikrinti.

2. Stiprinti administracinius gebėjimus valdyti ES lėšas, spartinti investicijas ir išlaikyti reformų įgyvendinimo pagreitį. Spręsti kylančias vėlavimo problemas, kad būtų galima nuolat, sparčiai ir veiksmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, įskaitant skyrių „REPowerEU“, užtikrinant, kad reformos ir investicijos būtų užbaigtos iki 2026 m. rugpjūčio mėn. Sparčiau įgyvendinti sanglaudos politikos programas. Atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą toliau daugiausia dėmesio skirti sutartiems prioritetams ir imtis veiksmų, kad būtų geriau tenkinami poreikiai su klimato kaita susijusios rizikos prevencijos ir pasirengimo jai srityje, kartu apsvarstant Europos strateginių technologijų platformos iniciatyvos teikiamas galimybes didinti konkurencingumą.

3. Gerinti vandentvarką, kad būtų stiprinamas prisitaikymas prie klimato kaitos poveikio ir užtikrinamas ilgalaikis ekonominis ir aplinkosauginis atsparumas, įgyvendinant integruotos ir tvarios vandentvarkos strategiją, plėtojant jos valdymo struktūrą, skatinant investicijas į nuotekų surinkimą ir valymą, nuotėkių mažinimą ir vandens stebėseną, kartu plėtojant gamtos procesais pagrįstus sprendimus ir vandens telkinių atkūrimą, taip pat gerinant vandens taupymą ir pakartotinį vandens naudojimą.

4. Stiprinti elektros energijos perdavimo ir skirstomojo tinklo pajėgumus, visų pirma gerinant prijungimo procedūras ir didinant jų skaidrumą, kad būtų skatinamos investicijos į nacionalinį tinklą ir didinami energijos kaupimo pajėgumai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

[22] Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punktą, grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus palūkanų išlaidas, diskrecines pajamų priemones, Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.